

BOLU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2025/32

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 7/8/2025 tarihli ve 2025/546 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

I. GİRİŞ.....	4
II. GENEL BİLGİLER.....	6
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	6
B. Kurum Personeli	6
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	7
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	8
A. Fiziksel Koşullar.....	8
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	10
C. Beslenme.....	13
D. Sağlık Hizmetleri.....	14
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	16
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler	18
G. Dış Dünya ile İletişim.....	21
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	22
A. Değerlendirme	22
B. Tavsiyeler.....	23
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....	23
2. Bolu İl Jandarma Komutanlığına (Bolu Cezaevi Jandarma Sevk ve Koruma Tabur Komutanlığı) Yönelik Tavsiye	24
3. Bolu İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler.....	25
4. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	25

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
AİÖK/CPT	: Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
BM	: Birleşmiş Milletler
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
SEGBİS	: Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *"Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır."*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *"İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi"* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesine göre: *"Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir."*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 24/10/2024 tarihinde Bolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde Başkan Müşaviri ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... , ... ve ..., Sağlık Teknisyeni ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Bolu Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. TİHEK Heyeti tarafından İdareye, UÖM'e, ziyaretin amacına ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti odaların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemeler gerçekleştirmiştir. İdarenin dahli olmadan farklı gruplardan mahpusların bulunduğu odalar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş; gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personel odalarda bulunmamıştır. Akabinde sağlık servisi, psikososyal servis, manevi rehberlik birimi, kütüphane, atölyeler, kamera odası, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, personel yemekhanesi, ziyaretçi odaları, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiş; gerekli kayıt, belge ve defterler incelenmiştir. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış olup ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 18/10/2024 tarihli ve 43206 sayılı oluruna istinaden 24/10/2024 tarihinde, Bolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümlülükleri ifade etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Bolu ilinde bulunan Kurum, D100 Karayolu üzerinde, şehir merkezine 5 kilometre mesafede yer almaktadır.

10. 2012 yılında faaliyete geçen Kurum, 2092.500 metrekare (m²)'lik açık alan üzerine inşa edilmiş olup 1992.500 m²'lik kapalı alanda faaliyet göstermektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda, 226 personel görev yapmakta olup personelin çoğunluğu lisans mezunudur. Ünvan bazında personel sayısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜNVAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	4
Sayman	1
Öğretmen	3
Diş Hekimi	1
Psikolog	4
Sosyal Çalışmacı	1
İnfaz ve Koruma Başmemuru	7
İnfaz ve Koruma Memuru	183
Ambar Memuru	1
Kâtip	2
Bilgisayar İşletmeni	4
Teknisyen	3
Bilgisayar Teknisyeni	1
Sağlık Memuru	3

Şoför	1
Hizmetli	1
Memur	3
TOPLAM	226

12. Kurumda gündüz ve dörtlü vardiya sistemi³ olmak üzere iki farklı mesai tipi uygulanmaktadır. Gündüz mesai sistemindeki personel 08.30-17.30 saatleri arasında diğer personel ise 08.00-20.00 ile 20.00-08.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

13. Personelin belirli dönemlerde Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından planlanan, Kadın Hükümlü/Tutuklu İle Çalışan Personelin Uzmanlaşma Eğitimi, Terör Hükümlüleri ile Çalışan Personel Uzmanlaşma Eğitimi, Çocuk Hükümlü/Tutuklu İle Çalışan Personelin Uzmanlaşma Eğitimi (ARDİÇ)⁴, Yaşlı ve Engelli Hükümlü/Tutuklu İle Çalışan Personelin Uzmanlaşma Eğitimi aldığı belirtilmiştir.

14. İdare tarafından 1 personelin İnsan Hakları, 10 personelin Ani Müdahale İşlemleri Eğitimi, 2 personelin Psikososyal Yardım Servisi Eğitimi, 3 personelin Psikososyal Yardım Servisi Eğitimi (Çocuk), 45 personelin Elektronik Güvenlik Sistemleri Eğitimi, 5 personelin Firar Önleme Eğitimi, 6 personelin Kuruma Kabul İşlemleri Eğitimi, 3 personelin Ziyaret Kabul İşlemleri Eğitimi, 11 personelin Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi, 5 personelin Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi, 60 personelin Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) Ekranları Kullanımı Uygulayıcı Eğitimi aldığı bilgisi paylaşılmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

15. Kurumun artırılmış kapasitesi 1140 kişidir. Ziyaret tarihinde Kurumda 1321 hükümlü, 122 hükmen tutuklu ve 92 tutuklu olmak üzere toplam 1535 mahpus bulunmaktadır. Bu mahpuslardan 24'ü yabancı⁵ uyrukludur.

16. Kadın mahpus sayısı 46 olup anne yanında kalan çocuk sayısı 2'dir.

³ Dörtlü vardiya, 08.00-20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği; 20.00-08.00 arası gece çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade eder.

⁴ Ceza infaz kurumlarında bulunan çocukların topluma kazandırılması için çalışan personelin psikososyal ve yönetim becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla geliştirilen bir hizmet içi eğitim programıdır.

⁵ Kurumda; Gürcistan, Almanya, Hindistan, Pakistan, Afganistan, Suriye ve Irak uyruklu yabancı mahpuslar bulunmaktadır.

17. Kurumda, kronik rahatsızlığı olan 89 mahpus⁶ ve fiziksel engeli olan 6 mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

18. Kurum, A, B, C ve D blok olmak üzere birbirine bağlantılı 4 bloktan oluşmaktadır.

19. Kurumda; 10 kişilik, 3 kişilik ve tek kişilik olmak üzere toplam 91 adet koğuş/oda bulunmaktadır.

20. Koğuşlar, iki katlı olarak tasarlanmış olup koğuşların üst katında yatak alanı, alt katında ortak yaşam alanı, mutfak bölümü ve havalandırma alanı mevcuttur. Ortak yaşam alanlarında televizyon, masa, sandalye, buzdolabı ve Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu E-Görüş Projesi (ACEP) kabini ile ayrı bir bölümde tuvalet ve banyonun bulunduğu görülmüştür.

21. Koğuşlarda kalan mahpus sayısının değişkenlik gösterdiği, bazı koğuşlarda kapasite üstü mahpus barındırılmasından dolayı mahpuslardan bir kısmının yer yatağında yattığı ve aynı kıyafet dolabını kullandığı görülmüştür. İdare tarafından Kurumda kapasitesinin üzerinde mahpus barındırılması ve mahpusların suç türüne göre koğuşlara yerleştirilmeleri sebebiyle koğuşlardaki yoğunluğun farklı olduğu belirtilmiştir.

22. Mahpusların odalara yerleşiminin mevzuata⁷ uygun olarak hükümlülük süreleri ve suç türlerine göre düzenlendiği anlaşılmıştır.

23. Koğuşlarda mahpusların yatak, nevresim, yastık ve battaniyelerinin bulunduğu ancak yatakların bazılarının yıpranmış vaziyette olduğu görülmüştür.

24. Banyolardaki duş başlıklarının duvara sabitlendiği ancak hasta ve/veya engelli mahpusların kaldığı bazı koğuşlarda tuvalet ve banyo bölümlerinde tutunma barlarının eksik olduğu be nedenle erişilebilir⁸ olmadığı görülmüştür.

⁶ Kurumda; Diyabet, tansiyon, Hepatit B, KOAH, astım, epilepsi, kalp damar hastalığı, koroner kalp hastalığı, psikiyatrik hastalıklar, göz hastalıkları, AIDS ve ürolojik rahatsızlıklara sahip mahpuslar bulunmaktadır.

⁷ 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlülerin gruplandırılması" başlıklı 24'üncü maddesine göre: "(1) Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."

⁸ 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesine göre erişilebilirlik; "Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını" ifade etmektedir.

25. İdare tarafından havalandırma alanlarının kapılarının saat 08.15'te açıldığı; kapatılmasının ise gün batımı dikkate alınarak mevsime göre değiştiği belirtilmiştir. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmeler sırasında söz konusu durum teyit edilmiştir.

26. Ziyaret edilen koğuşların ortak yaşam alanlarında acil çağrı butonlarının bulunduğu ve butonların çalışır vaziyette olduğu görülmüştür.

27. Kurum, Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumuna bağlı ısı merkezi aracılığıyla doğalgaz yakıtlı kalorifer tesisatı ile ısıtılmaktadır. Görüşülen mahpuslar tarafından koğuşların kalabalık olması nedeniyle cam ve kapıların sürekli açıldığı ve söz konusu durum nedeniyle koğuşların ısınmadığı ifade edilmiştir.

28. Kurumun su ihtiyacının Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumundan sağlandığı, soğuk su tüketiminde kişi başı 200 litre kota uygulandığı, sıcak su tüketimi konusunda ise kota uygulanmadığı, öğrenilmiştir. Söz konusu bilgiler, görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da teyit edilmiş olup bu hususta Ziyaret Heyetine iletilen bir şikâyet olmamıştır.

29. Koğuş ve odaların havalandırmasının ve doğal aydınlatmasının demir parmaklıklı pencerelerle odalardaki yapay aydınlatmanın ise floresan tipi lambalar aracılığıyla sağlandığı görülmüştür.

30. Koğuşların temizliğinin mahpuslar tarafından yapıldığı ve kullanılan temizlik malzemelerinin Kurum kantininden temin edildiği öğrenilmiştir. Koğuşların ortak yaşam alanlarının temizliğinin iş bölümü gözetilerek yapıldığı, çamaşır suyu ve kireç sökücü gibi hijyen malzemelerinin görevli personel kontrolünde koğuşlara verildiği ifade edilmiştir.

31. İncelenen belgelerden Kurumda düzenli olarak genel haşere ve kemirgen ilaçlaması yapıldığı ve en son ilaçlamanın 23/10/2024 tarihinde gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

32. Kurumda çamaşırhane mevcut olup burada 10 adet çamaşır yıkama ve 13 adet çamaşır kurutma makinesinin olduğu görülmüştür. Çamaşırhanede, 2 infaz ve koruma memuru ile 3 işçi mahpusun görevlendirildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından çamaşırların ücreti mukabilinde ve file içerisinde çamaşırhanede yıkanabildiği, ayrıca çamaşırların koğuş içerisinde elle de yıkanabildiği ifade edilmiştir.

33. İdare tarafından, bulaşıcı hastalık tanısı bulunan mahpusların nevresim, battaniye ve kıyafetlerinin Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumundaki çamaşırhanede yıkandığı belirtilmiştir.

34. Kurumda, mahpusların ayda bir defa tıraş olabildikleri 1 berberhane mevcuttur. Ayrıca her koğuşa 1 adet olacak şekilde tıraş makinası temin edildiği belirtilmiştir. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmeler sırasında söz konusu bilgiler teyit edilmiştir.

35. Kurumda 4 adet geçici koğuş bulunmaktadır. Kuruma yeni gelen mahpusların odaları belirlenene kadar bu odalarda barındırıldığı bilgisi edinilmiştir.

36. Kurumda 2 adet sigara içilmeyen koğuş mevcuttur. Sigara içilmeyen koğuşlara olan talebin yoğunluğu nedeniyle bu koğuşlara geçmek için uzun süre beklenildiği öğrenilmiştir.

37. Kurumda 2 adet doku hasarı ve travma önleyici oda⁹ bulunmaktadır. Oda kapılarının iç kısmı da dâhil olmak üzere tamamen gri renkli, yumuşak malzeme ile kaplandı, odada tuvalet bulunmadığı ve tavana karşılıklı olarak monte edilmiş 2 adet güvenlik kamerasının mevcut olduğu; odaların havalandırılmasının ve doğal ışık ihtiyacının, tavana yakın şekilde konumlandırılmış demir parmaklıklı ve kırılmaz camlı pencereyle, yapay aydınlatmasının ise tavana gömülü lamba ile sağlandığı görülmüştür. Kurum İdaresi tarafından yumuşak odanın son 2 yıldır kullanılmadığı, bu nedenle kayıt defterinin bulunmadığı ifade edilmiştir.

38. Kurumda mahpusların yanlarında bulundurulması yasak olan ya da fazla olan eşyalarının tutulduğu emanet eşya depoları incelenmiş olup fiziki defter kayıtlarının tutulmadığı, mahpusların emanet eşyalarının bir Excel tablosu ile kayıt altına alındığı görülmüştür.

39. Kurumda 136 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Güvenlik kameralarının kayıt sürelerinin 3 ay ila 1 yıl arasında olduğu öğrenilmiştir. Merkez kontrol odasında gerçekleştirilen incelemede kamera kayıtlarının en son 19/11/2023 tarihine kadar (yaklaşık 1 yıl) geçmişe dönük izlenebildiği görülmüştür.

40. Koğuşların yatak alanları, ortak alanları ve havalandırma alanlarında güvenlik kamerası bulunmadığı, koridorlar ve geçici koğuşlarda kameraların bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından kamera sayısının artırılarak kör nokta kalmayacak şekilde düzenleme yapılması yönünde gerekli işlemlerin başlatıldığı ifade edilmiştir.

41. Koridorlarda yangın alarm butonları, son kullanma tarihi yönünden kullanıma uygun yangın söndürme tüpleri, yangın kovaları ve yangın söndürme panolarının bulunduğu görülmüştür.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

42. Mahpusların Kuruma ilk kabulleri aşamasında kişinin kaba üst aramasının ve kimlik doğrulamasının görevli personel tarafından yapıldığı, bu esnada UYAP sistemine gerekli

⁹ Yumuşak oda” veya “süngerli oda” olarak da bilinmektedir.

kayıtların gerçekleştirildiği, ardından mahpusun üst arama odasına alındığı ve mevzuata¹⁰ uygun şekilde detaylı üst aramasının yapıldığı ifade edilmiştir.

43. Mahkûm Kabul Biriminde, 4 adet arama odası mevcuttur. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı tarafından kıyafetleri çıkarılmadan arandıkları, bir kısmı tarafından ise tek kullanımlık önlük verilmeksizin yalnızca iç çamaşırları kalacak şekilde arandıkları ifade edilmiştir. İdare tarafından aramalar esnasında talep edilmesi halinde mahpuslara tek kullanımlık önlük verildiği ve aramayı gerçekleştiren personelin eldiven kullandığı bilgisi paylaşılmıştır.

44. İddialara istinaden kamera kayıtlarının izlenmesi sonucunda mahpusların Kuruma ilk kabul edildiği andan geçici koğuşa alınması ve koğuşa yerleştirilmesi aşamasına kadar mevzuat hükümlerine¹¹ riayet edildiği görülmüştür.

45. Ziyaretçilerin ve personelin Kuruma göz biyometrisi sistemine kayıtlarını yaptırarak giriş yapabildiği, ziyaretçiler için 3 adet arama odası olduğu, girişte ayakkabıların çıkarılması durumunda kullanılmak üzere galoş bulundurulduğu görülmüştür.

46. İdare tarafından mahpus haklarına dair bilgileri içeren “Tutuklu-Hükümlü El Kitabı”¹²nın ve telefonla görüşme talimatının Kuruma kabul edilen her bir mahpusa verildiği

¹⁰ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım” başlıklı 34’üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre: “a) Detaylı arama, hükümlünün utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve görevli dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirilir. Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir. b) Arama sırasında önce bedenın üst kısmındaki giysiler çıkarttırılır, bedenın alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılır. Bu giysiler de mutlaka aranır. c) Detaylı arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir ve görevli tarafından eldiven kullanılır. Aranan kişinin beden çukurlarında bir şeyin bulunduğuna dair makul ve ciddi emarelerin bulunması hâlinde öncelikle, hükümlüden madde veya eşyanın kendisi tarafından çıkartılması istenir, aksi hâlde bunun zor kullanılarak gerçekleştirileceği bildirilir. Beden çukurlarındaki arama, cezaevi tabibi tarafından yerine getirilir. ç) Detaylı arama, mümkün olan en kısa süre içinde bitirilir ve işlem tutanağı bağlanır, tutanakta arama yapan görevliler ile hükümlünün imzası bulunur. Hükümlünün imzadan kaçınması hâlinde bu durum tutanağı geçirilir.”

¹¹ 5275 sayılı Kanun’un “Kuruma alınma ve kayıt işlemleri” başlıklı 21’inci maddesine göre: “(1) Haklarında kesinleşmiş hapis cezasını içeren mahkûmiyet ve ödenmeyen adli para cezalarının hapse çevrilmesine ilişkin karar bulunanlar, Cumhuriyet Başsavcılığının yazılı emriyle ceza infaz kurumuna gönderilirler. Üstleri ve eşyaları arandıktan sonra kabul odalarına konulur ve hekim muayenesinden sonra kuruma yerleştirme işlemleri yapılır. (2) Ceza infaz kurumuna alınan hükümlülerin adı ve soyadı, işledikleri suç, cezalarının türü ve süresi, mahkûmiyet ilâmının tarih ve numarası ve infaza başlandığı gün “hükümlü defteri”ne kayıt olunur. Bu defterdeki sıra numarası, hükümlünün numarasını oluşturur. (3) Taniya yönelik olarak hükümlülerin parmak ve avuç içi izleri alınır, fotoğrafları çekilir, kan grupları, vücutlarının dış özellikleri ve ölçüleri belirlenir. Kayıt altına alınan söz konusu bilgiler hükümlünün kişisel dosyasında veya elektronik ortamda saklanır. Bu bilgiler, Kanunun zorunlu kıldığı hâller dışında hiçbir kurum ve kişiye verilemez.” 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Kuruma alınma ve kayıt işlemleri” başlıklı 55’inci maddesinin beşinci fıkrasının (a) bendine göre: “Kuruma gelen her hükümlü kabul odasına alınır. Bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirilir. Kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalır.”

¹² Bkz: <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/340/dosya/huk-tut-el-kitabi10-08-202014-24.pdf>

belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, Kuruma kabulleri esnasında bilgilendirildiklerini ifade etmişlerdir.

47. Sabah ve akşam olmak üzere günde 2 defa koğuşlarda sayım yapıldığı ifade edilmiştir.

48. Koğuşlarda ayda 1 defa jandarma personeli tarafından genel arama; 1 defa infaz ve koruma memurları tarafından kısmî arama gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir.¹³

49. Mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin, odaların bulunduğu bloktan sorumlu personel tarafından sabah sayımı esnasında teslim alındığı, sayımdan sonra infaz ve koruma başmemurluğu tarafından dilekçelerin ilgili birimlere iletilindiği, mahpusların talep etmeleri hâlinde dilekçelerinin takibi için evrak çıkış numarasının verildiği öğrenilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından dilekçelerinin ilgili makamlara gönderilmesinde genel olarak bir sorun yaşanmadığı, çıkış numarası talep ettiklerinde kendilerine çıkış numarası verildiği belirtilmiştir.

50. Kurumda yapılan ödül toplantıları ile İdare ve Gözlem Kurulu tarafından ödül alması uygun görülen mahpusların belirlendiği ve mevzuat¹⁴ çerçevesinde ilgililerin ödülünden yararlandırıldığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda son 1 yıl¹⁵ içerisinde mahpuslara verilen ödülleri içerir tablo aşağıda yer almaktadır:

ÖDÜL TÜRÜ	YARARLANAN MAHPUS SAYISI
Kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eş ile mahrem görüşme	164
Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapılması	177
Haftalık açık ziyaret süresinin uzatılması	7
Haftalık telefonla görüşme sayısının veya süresinin artırılması	1767
Hediye	21

¹³ 5275 sayılı Kanun'un "Arama" başlıklı 36'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre: "Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır."

¹⁴ 14/9/2021 tarihli ve 31598 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik'in "Ödül türleri" başlıklı 7'nci maddesine göre: "(1) Hükümlü ve tutuklulara; a) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme, b) Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma, c) Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapma, ç) Üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerini toplu olarak kullanma, d) Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma, e) Sosyal, kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli ve daha uzun süreli yararlanma, f) Haftalık harcama miktarını yarı oranında artırma, g) Tek kişilik odada televizyon bulundurma, ğ) Hediye, h) Takdir belgesi, ı) Tavsiye mektubu ödülü verilebilir."

¹⁵ 24/10/2023-24/10/2024 tarihleri arasında kapsamaktadır.

C. Beslenme

51. İdare tarafından; mahpuslara günde 3 öğün yemek verildiği, yemeklerin günlük iâşe bedeli göz önünde bulundurularak haftalık yemek listesine göre Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlandığı, verilecek yemek miktarının odalarda kalan mahpus sayısına ve bir kişinin günlük alması gereken kalori miktarına göre belirlendiği; yemek dağıtımının görevli infaz ve koruma memurları ile işçi mahpuslar tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

52. Farklı beslenme ihtiyacı olan mahpuslar için uzman hekimler tarafından hazırlanan sağlık raporu esas alınarak özel diyet menüsü oluşturulduğu belirtilmiştir.

53. Aylık yemek listeleri incelenmiş ve sunulan yemeklerin çeşitlilik gösterdiği anlaşılmıştır. Yemek listelerinin koğuşlardaki panolarda asılı olduğu görülmüştür.

54. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde yemeklerin genel olarak lezzetli ve doyurucu olduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından öğle yemeği Kurumda yenilmiş olup yemeklerin lezzeti ve doyuruculuğu yeterli bulunmuştur.

55. Bolu Açık Ceza İnfaz Kurumundan getirilen yemeklerin mevzuata¹⁶ uygun bir şekilde saklandığı ve mutfak bölümünün temiz olduğu görülmüştür.

56. İçme suyu ihtiyacının gerek Kurum kantininden satın alınabilen ambalajlı sular ile gerekse şebeke suyu aracılığıyla karşılandığı öğrenilmiştir. Ziyaret tarihinden önceki son su analizinin 21/10/2024 tarihinde yaptırıldığı belirtilmiş, incelenen Bolu Halk Sağlığı Laboratuvarı tarafından hazırlanan analiz raporuna göre Kurumda kullanılan şebeke suyunun 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e göre içmeye uygun olduğu görülmüştür.

57. Kurumda 13 işçi mahpus ve 5 infaz ve koruma memurunun çalıştığı 1 adet kantin bulunmaktadır. Kantinde; yiyecek ve içecekler, hijyen malzemeleri, ibadet eşyaları, kadınlar için makyaj malzemeleri, iç çamaşırları, kişisel bakım ürünleri, plastik tıg ve boncuk gibi el işi ürünleri ve gündelik hayat araç gereçleri gibi ürünlerin bulunduğu görülmüştür.

58. Kantinde bulunan ürünlere ve güncel fiyat bilgisine ACEP sistemi üzerinden erişim sağlandığı; siparişlerin bu sistem üzerinden iletilebildiği; ACEP sistemi kurulu olmayan koğuşlara ise güncel ürün/fiyat bilgisini yansıtan matbu bir liste verildiği belirtilmiştir.

¹⁶ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

59. Kantinde bulunan ürünlerin son kullanma tarihleri, muhafaza koşulları ve satış fiyatları incelenmiş; son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ürün bulunmadığı, ürünlerin saklama koşullarının uygun olduğu, fiyatlandırmanın piyasa koşullarına göre makul olduğu, ürün çeşitliliğinin genel olarak yeterli olduğu değerlendirilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından kantin ürünlerine erişimde herhangi bir sorun yaşanmadığı ve ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu bilgisi teyit edilmiştir.

D. Sağlık Hizmetleri

60. Sağlık Servisinde; 1 aile hekimi, 1 diş hekimi, 3 sağlık memuru, 1 infaz ve koruma başmemuru ve 8 infaz ve koruma memuru ile 1 zabıt kâtibinin görev yaptığı ifade edilmiştir.

61. Sağlık Servisi; 1 adet E-Doktor görüşme kabini, 1 adet doktor muayene odası, 1 adet diş hekimi muayene odası, 1 adet müdahale odası¹⁷, 1 adet sevk işlemlerini planlama odası ve 1 adet ilaç hazırlama odasından oluşmaktadır.

62. Müdahale odasında yatak, sedye, elektrokardiyografi (EKG) cihazı, paravan, entübasyon seti¹⁸, tıbbi atık kutusu, soğuk ortamda saklanması gereken ilaçlar için buzdolabı, defibrilatör¹⁹, pansuman malzemeleri, batikon, tekerlekli sandalye, tansiyon ve şeker ölçüm cihazlarının olduğu; elektronik cihazların kalibrasyonunun yapıldığı görülmüştür.

63. Müdahale odasında gerçekleştirilen işlemlerin düzenli bir şekilde kayıt altına alındığı, ilaçların türlerine göre sınıflandırıldığı görülmüş olup son kullanma tarihi geçmiş ilaca rastlanılmamıştır.

64. Acil müdahale çantasında yer alan malzemelerin yetişkinler için yeterli olduğu değerlendirilmiş fakat çantada çocuklar için özel acil müdahale gereçlerinin bulunmadığı; serumların son kullanım tarihlerinin geçtiği ve sterilizasyon açısından paketli kalması gereken tek kullanımlık malzemelerin muhafaza koşullarına özen gösterilmediği değerlendirilmiştir.

65. İdare tarafından; günde ortalama 60 ila 90 mahpusun muayenesinin gerçekleştirildiği, koşulların sağlık servisinden yararlanabildiği belirli günlerin olduğu ve o günlerde bir koğuştan ortalama 3 kişinin muayene edildiği belirtilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından talep ettikleri her zaman revire çıkamadıkları, muayeneleri

¹⁷ Müdahale odasında serum, enjeksiyon, pansuman gibi işlemlerin yapıldığı öğrenilmiştir.

¹⁸ Entübasyon işlemi, kendi kendine nefes alamayan hastalara uygulanan, hastaların solunumunun desteklendiği ve temiz kanın vücutta dolaşarak organların çalışmasını sağlayan tıbbi bir işlemdir. Entübasyonda amaç hastaya yapay solunum sağlamaktır. Entübasyon setinde tüpler, stile, enjektör, laringoskop, kaşıklar ve aspiratör bulunmaktadır.

¹⁹ Defibrilatör, düzensiz kasılmalar içinde olan ve bu yüzden kan pompalayamayan ve kendi kendine de zarar veren kalbin tekrar normal ritmine dönmesini elektroşok ile sağlayan araçtır.

esnasında infaz ve koruma memurlarının hekim odasında bulunduğu ve hastaneye yapılan sevk işlemlerinde gecikmeler yaşandığı ifade edilmiştir.

66. İdare tarafından, mahpusların muayenelerinin infaz koruma memuru gözetiminde gerçekleştirilmesi uygulamasının güvenlik gerekçesiyle yapıldığı, bununla birlikte hastane sevk işlemlerinin Sağlık Servisi tarafından planlanarak Cezaevi Tabur Komutanlığına bildirildiği; jandarma personeli sayısının eksikliği ve Bolu İzzet Baysal Devlet Hastanesi Köroğlu Ünitesinde günlük hasta kotası uygulamasından dolayı sevk işlemlerinde gecikmeler yaşanabildiği ifade edilmiştir.

67. Bolu İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yataklı mahkûm koğuşunun olmaması nedeniyle yatarak tedavi olması gereken mahpusların bu nitelikteki en yakın sağlık kuruluşlarının bulunduğu Ankara iline sevkinin gerçekleştiği belirtilmiştir.

68. Mahpusların mesai saatleri içerisinde acil bir sağlık sorunu yaşaması durumunda aile hekimi tarafından müdahale edildiği, mesai saatleri dışında ise 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı belirtilmiştir.

69. İdare tarafından kronik hastalığı olan mahpusların psikiyatrik olmayan ilaçlarını kutuyla yanlarında bulundurabildikleri, antidepresan ve antipsikotik (kırmızı, yeşil reçeteli) ilaçların kilitli dolapta muhafaza edilerek reçetede belirtilen şekilde ilgili mahpusa verildiği bilgisi paylaşılmıştır. Gerçekleştirilen görüşmelerde mahpuslar tarafından söz konusu uygulama teyit edilmiştir.

70. Soğuk zincir ilaçların eczaneden soğutucuyla getirildiği belirtilmiş, soğuk zincir bozulmadan Sağlık Servisindeki buzdolabında muhafaza edildiği görülmüştür.

71. Mahpuslara yönelik sağlık hizmetlerinin düzenli olarak kayıt altına alındığı ve arşivleme sistemi ile takip edildiği anlaşılmıştır.

72. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar tarafından ilaçların temin sürecinin uzun olduğu ya da ikame başka bir ilacın kendilerine verildiği ifade edilmiştir. İdare ile gerçekleştirilen görüşmede reçetelerin anlaşmalı eczanelerden kota usulünde tedarik edilmesi nedeniyle ilaç temin sürecinin zaman alabildiği ve eczanelerin ilaç mevcudunda reçete edilen ilacın bulunmamasından dolayı muadil başka bir ilacın verilebildiği belirtilmiştir.

73. Sağlık Bakanlığı ile Ceza ve Tevfikeyleri Genel Müdürlüğü tarafından hayata geçirilen “E-Doktor” muayene uygulaması ile psikiyatri ve nöroloji gibi fiziksel muayene gerektirmeyen alanlarda görüntülü elektronik cihazlar aracılığıyla mahpusların muayenelerinin gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir. E-Doktor muayene uygulaması için ayrılan odada, hasta mahremiyetini sağlamak amacıyla perde kullanıldığı ve içerisinde 1 adet ACEP kabini

bulunduğu; görüşmeler sırasında, 1 infaz ve koruma memurunun perdenin dışında beklediği bilgisi edinilmiştir.

74. Son 1 yıl içerisinde gerçekleştirilen sağlık servisi işlemlerine ilişkin sayısal verileri içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEM	GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEM SAYISI
Aile Hekimliği Muayene Sayısı	15.096
Hastane Sevki Sayısı	10.808

75. Diş tedavilerinin gerçekleştirildiği birimde, 1 diş hekiminin hafta içi her gün ve 1 diş teknisyenin ise hafta içi 3 gün mesai saatleri içerisinde görev yaptığı; diş hekimi tarafından günde ortalama 30 ila 35 mahpusun muayene edildiği; dolgu, diş çekimi, diş temizliği, kanal tedavisi, diş protezi gibi işlemlerin Kurumda yapıldığı bilgisi verilmiştir.

76. Diş hekimi odasında otoklav cihazı, dolgu makinesi, lavabo, diş ünitesi, buzdolabı, tıbbi atık kutusu ve röntgen cihazının bulunduğu görülmüştür.

77. Diş muayenelerine ilişkin vizite defterinin düzenli tutulduğu, muayene olmak için talepte bulunan mahpusların taleplerinin günlük olarak karşılandığı görülmüştür.

78. İdare tarafından; Kurum genelinde yılda 1 kez Halk Sağlığı veya Toplum Sağlığı Merkezi tarafından verem taraması²⁰ gerçekleştirildiği, talep etmeleri hâlinde personelin de söz konusu taramalardan faydalanabildiği belirtilmiştir.

79. Kurumda bulaşıcı hastalığı olan mahpusların diğer mahpuslardan ayrı odalarda barındırıldığı ve düzenli takiplerinin yapıldığı, çamaşırlarının ayrı bir makinada yıkandığı bilgisi edinilmiştir.²¹ Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da söz konusu bilgiler teyit edilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

80. Psikososyal Serviste; 4 psikolog, 1 sosyal çalışmacı ve 4 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Personelin hafta içi 08.30-17.30 saatleri arasında hizmet verdiği belirtilmiştir.

²⁰ Kurumda 13 personele ve 954 mahpusa verem taraması yapıldığı öğrenilmiştir.

²¹ Kurumda 4 uyuz ve 2 AIDS hastası mahpus olduğu öğrenilmiştir.

81. Adalet Bakanlığı tarafından yürütülen “Ceza İnfaz Kurumlarında Ruh Sağlığı ve Bağımlılık Hizmetlerinin İyileştirilmesi Teknik Destek Projesi” kapsamında mahpusların Kuruma kabul işlemlerinin yapılmasının ardından kendileriyle ilk görüşmenin gerçekleştirildiği, psikososyal servis personeli tarafından “Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS)”²² formunun doldurulduğu, akabinde ise Kurum psikoloğu tarafından “İlk Görüşme Formu” ve “Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF)” doldurulduğu; verilerin UYAP üzerinden kayıt altına alınarak risk ve ihtiyaç raporu oluşturulduğu belirtilmiştir.

82. Mahpuslarla ilk görüşme haricindeki görüşmelerin genellikle mahpuslardan gelen dilekçeler doğrultusunda gerçekleştirildiği, günlük ortalama 30 mahpusla bireysel görüşme yapıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca diğer birimlerin yönlendirmesi veya psikologların gerekli görmesi durumunda da mahpuslarla bireysel görüşme gerçekleştirilebildiği ifade edilmiştir. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmeler esnasında söz konusu uygulama teyit edilmiştir.

83. Psikososyal servis tarafından gerçekleştirilen bireysel görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurunun da odada bulunduğu belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, bireysel görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurunun odada bulunmasının kendilerini rahatsız ettiğini ifade etmişlerdir. İdare, personelin güvenliği açısından bu şekilde bir uygulama yürütüldüğünü belirtmiştir.

84. Psikososyal servis tarafından “Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı” ve “Öfke Kontrolü” konularında grup çalışmalarının gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Ayrıca Yeşilay Danışmanlık Merkezinin mahpuslara ve personele yönelik eğitim verdiği belirtilmiştir.

85. İdare tarafından intihar ve kendine zarar verme riski olan mahpusların takiplerinin düzenli olarak yapıldığı belirtilmiştir. Bu kapsamda Kurumda intihar riski taşıyan mahpuslara yönelik vaka toplantılarının²³ gerçekleştirildiği belirtilmiş olup incelenen belgelerden de söz konusu durum doğrulanmıştır.

²² “BİSİS 3 Aşamadan oluşmakta olup öncelikle Kurum kabul biriminde görevli eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından “ARDEF- Kurum Kabul Formu” doldurulmakta, sonra Psikososyal Yardım Servisinde görevli ve eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından ARDEF- Psikososyal Memur” formu doldurulmakta, son olarak da Psikososyal Yardım Servisinde görevli Psikolog ve/veya Sosyal Çalışmacı tarafından “Psikososyal Uzman Formu” doldurularak hükümlünün risk ve ihtiyaçları belirlenmekte ve sonucunda her hükümlü tutuklu için bireyselleştirilmiş psikososyal destek ve müdahale programı hazırlanmaktadır. ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutuklular ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirilmektedir.”

<https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/yardm-programi>

²³ Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün 27/10/2020 tarihli ve 57292265-204.08.09-E.898/125525 sayılı yazısında “Kurumda intihar girişimi, kendine zarar verme davranışı veya intihar riski tespit edilen kişilere yönelik vaka değerlendirme toplantısı en kısa süre içerisinde olağanüstü olarak, belirli aralıklarla ise takip ve gözetim amaçlı olağan toplantı yapılmalıdır.” ifadesi yer almaktadır.

86. Maddi durumu yetersiz olan ve yaşamını idame ettirmeye yönelik temel ihtiyaçlarını karşılayacak imkânı olmayan mahpusların ihtiyaçları için Psikososyal Servisin çalışmalar yürüttüğü ifade edilmiştir. İncelenen belgelerden “Psikososyal Servis Eşya Kumbarası”ndan²⁴ kıyafet ve hijyen malzemesi desteğinde bulunulduğu anlaşılmıştır.

87. Annesinin yanında kalan çocukların kıyafet, oyuncak ve hijyen malzemeleri gibi ihtiyaçlarının Kurum tarafından karşılandığı, çocuklara yönelik doğum günü etkinliği düzenlendiği ve kreşten²⁵ faydalanabilmeleri için gerekli çalışmalar yapıldığı ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde söz konusu durum doğrulanmış olup ilave olarak çocukların cinsiyetine uygun oyuncak temininin sağlanması, koğuş dışında da etkinlik yapabilecekleri alanlardan faydalanmaları ve aynı ceza infaz kurumunda mahpus olarak barınan diğer ebeveyn ile çocuğun iletişiminin sıklaştırılması yönünde gerekli tedbirlerin alınması ihtiyacı olduğu ifade edilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Etkinlikler

88. Eğitim Servisinde 3 öğretmen ile 5 infaz ve koruma memuru, Eğitim Servisi ile koordineli olarak çalışan Manevi Rehberlik Biriminde ise 2 vaiz, 1 vaize, 2 imam-hatip ile 2 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

89. Kurumda eğitim ve öğretim servisi tarafından kullanılan 4 adet derslik, 2 adet bilgisayar sınıfı, 3 adet iş ve meslek atölyesi, 1 adet kütüphane, 1 adet konferans-tiyatro salonu bulunmaktadır.

90. Eğitim Servisi tarafından, Kuruma kabulü yapılan mahpuslarla görüşme gerçekleştirildiği ve mahpusların eğitim durumlarının tespit edildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, eğitim ve sınavlar konusunda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Kurumda aktif olarak eğitim ve öğrenimine devam eden mahpuslara ilişkin sayısal veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

EĞİTİM PROGRAMI	MAHPUS SAYISI
Temel Eğitim Programı	21

²⁴ Kızılay, Sosyal Yardımlaşma Vakfı ve diğer gönüllü kurum/kuruluşlardan gelen yardımlar burada toplanmakta ve ihtiyaç sahibi mahpuslara talepleri halinde verilmektedir.

²⁵ 21/11/2011 tarihinde imzalanan Adalet Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı Arasında “Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinde Annesinin Yanında Kalan Çocukların Gelişimlerinin Desteklenmesi” Hakkında İşbirliği Protokolü için Bkz: <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2882019111145P1.pdf>

Açık Öğretim Ortaokulu	71
Açık Öğretim Lisesi	373
Açık Öğretim Fakültesi	49
Örgün Lisans Programı	52
TOPLAM	566

91. Temel eğitim programına, açık öğretim ortaokuluna ve açık öğretim lisesine kayıtlı mahpusların kitaplarının Halk Eğitim Merkezi tarafından gönderildiği, açık öğretim fakültesi öğrencilerinin ders kitaplarının ise mahpusların aileleri ya da Kurum dış kantini aracılığıyla temin edildiği belirtilmiştir.

92. İdare tarafından, Kurum kütüphanesinde 4.852 adet kitap bulunduğu, mahpusların 15 günde bir dilekçe yoluyla kütüphaneden yararlanabildikleri, ödünç kitap alma süresinin ihtiyaç durumunda uzatılabildiği belirtilmiştir. Mahpusların oda ve koğuşlarda bulundurabileceği kitap sayısının, Kurum kütüphanesi için 3 adet, Bolu İl Halk Kütüphanesinden alınan kitaplar için 3 adet, dışarıdan temin edilen kitaplar için 10 adet olmak üzere toplam 16 adet olduğu, ders kitapları, mevzuat kitapları ve dini kitapların bu sayıya dâhil edilmediği ifade edilmiştir.

93. İdare tarafından, 2024 yılı içerisinde 17.671 kitabın Kurum kütüphanesinden ödünç alındığı belirtilmiştir.

94. Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı İş Birliği Protokolü²⁶ çerçevesinde Bolu İl Halk Kütüphanesinden 2024 yılı içerisinde 272 mahpusun 492 kitaptan faydalandığı bilgisi edinilmiştir.

95. Mahpusların dilekçe ile talep etmesi hâlinde gazete ve dergilerin dış kantin aracılığıyla alındığı ve mahpuslara verildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından gazete ve dergi temini konusunda bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir.

96. Halk Eğitim Merkezi tarafından görevlendirilen eğitmenler tarafından yürütülen kurs programlarına²⁷ 2024 yılı içerisinde 1486 mahpusun katıldığı, 921 mahpusun kurs programını tamamlayarak belge aldığı anlaşılmıştır.

²⁶ 24/10/2019 tarihinde imzalanan Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı İş Birliği Protokolü için Bkz: <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/1032020093233AB-KTB.pdf>

²⁷ 2024 yılı kurs programında; bağlama eğitimi, iş sağlığı ve güvenliği, afet bilinci, badminton, saç sakal kesim, sigara bağımlılığından korunma, okuma –yazma, bilinçli tüketim, görgü kuralları ve birlikte yaşama, bireysel gelişim ve farkındalık eğitimi, filografi, santranç, ailede ilk yardım, ofis programları kullanımı, dekoratif ahşap süsleme, yağlı boya-resim, kursları yer almaktadır.

97. İdare tarafından, Adalet Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı İş Birliği Protokolü²⁸ çerçevesinde mahpusların eğitim-öğretim faaliyetlerinin desteklenmesi, topluma yeniden kazandırılması, tahliye sonrasında sosyal hayata yeniden adapte olabilmeleri, iş ve meslek sahibi olabilmeleri ve zamanlarını kaliteli bir biçimde geçirmelerine yardımcı olmak amacıyla düzenlenen eğitim, iyileştirme, sosyal, kültürel faaliyetler ve mesleki eğitim faaliyetleri kapsamında yeni kursların açılacağı yönünde gerekli işlemlerin başlatıldığı ifade edilmiştir.

98. Kurumda tekstil, fotoğraf, çamaşır yıkama ve kurutma, fotoğraf atölyesi, özel sektör ile iş birliği kapsamında faaliyet gösteren terlik atölyesi ile kantin işletmeciliği atölyesi bulunduğu öğrenilmiştir.²⁹

99. Kurumda el sanatları atölyesi mevcuttur. Takı yapım teknikleri, dekoratif ahşap süsleri filografi ve resim kurslarının, program çerçevesinde hafta içi günlerde yapıldığı öğrenilmiştir.

100. Mahpuslar tarafından kurs faaliyetlerinin sayısının ve çeşitliliğinin yeterli olmadığı ifade edilmiş olup Türkçe okuma-yazma kursunun açılması talebinde bulunulmuştur.

101. Mahpuslar talep etmeleri halinde manevi rehberlik birimi görevlileriyle görüşebildiklerini ve bu konuda herhangi bir problem yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

102. Kurumda; 1 adet kapalı ve 1 adet açık spor alanı mevcut olup İdare tarafından, mahpusların 1 hafta açık spor alanından; 1 hafta kapalı spor alanından olacak şekilde her hafta faydalanabildiği belirtilmiştir.

103. Açık spor alanında 2 adet minyatür kale, futbol topu ve 2 güvenlik kamerası bulunduğu ancak saha zemininde eğim farkı olması nedeniyle bu alanın spor faaliyetlerinin yapılması için uygun olmadığı görülmüştür. Kapalı spor alanının zemininin spor yapmaya uygun ahşap zemin olduğu, salonda izleyiciler için oturma yeri, basketbol potası, voleybol filesi, futbol kalesi, projektör tipi lambalar ve güvenlik kameralarının bulunduğu görülmüştür. Kamera kayıtlarının incelenmesinden mahpusların kapalı spor alanından yaklaşık 1 saat; açık spor alanından ise 45 dakika faydalanabildiği görülmüştür.

104. Adalet Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı İş Birliği Protokolü³⁰ kapsamında Gençlik Spor İl Müdürlüğü tarafından görevlendirilen antrenör eşliğinde masa tenisi turnuvası düzenlendiği bilgisi paylaşılmıştır.

²⁸ 9/3/2020 tarihinde imzalanan Adalet Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim İş Birliği Protokolü için Bkz: <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/1032020092633ABveMEB.pdf>

²⁹ Kantin işletmeciliği atölyesinde çalışan personel sayısı 5, işçi mahpus sayısı 13; diğer atölyelerde çalışan toplam personel sayısı 7, işçi mahpus sayısı 63'tür.

³⁰ 27/8/2019 tarihinde Adalet Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı İş Birliği Protokolü için Bkz: <https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/292019140550p19.pdf>

G. Dış Dünya ile İletişim

105. Kurumda 4 adet açık görüş alanı mevcuttur. Mahpusların ayda 1 defa ve 45 dakika süreyle açık görüş hakkından faydalanabildiği öğrenilmiştir. Kamera kayıtlarının izlenmesi sonucunda mahpusların açık görüşler esnasında aileleri ile rahatlıkla görüşebildikleri, kantinden aldıkları yiyecekleri tüketebildikleri ve görüşlerin yaklaşık 45 dakika sürdüğü teyit edilmiştir.

106. Açık görüş alanlarının duvarlarında mahpusların görüş süresini takip edebilmeleri için saat bulunduğu, alanlarda çocuklar için oyuncakların yer aldığı ve infaz ve koruma memurları için camla çevrili gözlem odası oluşturulduğu görülmüştür.

107. Kurumda 36 adet kapalı görüş alanı mevcuttur. Mahpusların kapalı görüş hakkından ayda 3 defa ve 45 dakika süreyle yararlanabildiği bilgisi edinilmiştir. Kapalı görüşe ilişkin kamera kayıtlarının incelenmesi sonucunda görüşlerin 45 dakika sürdüğü anlaşılmıştır.

108. Açık ve kapalı görüş alanlarında her görüşme sonrasında temizlik yapıldığı belirtilmiş olup genel itibarıyla alanların temiz olduğu görülmüştür.

109. Kurumda 24 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır.

110. Kurumda 72 adet ACEP³¹ kabini mevcuttur. ACEP üzerinden görüşme hakkının haftalık 30 dakika olduğu öğrenilmiştir. Mahpusların bir önceki hafta kapalı görüş gerçekleştirmemeleri hâlinde ilaveten 30 dakika arama hakkının sistem üzerinden tanımlandığı bilgisi paylaşılmıştır. Mahpuslarla gerçekleştirilen görüşmelerde söz konusu uygulama teyit edilmiştir.

111. Kurumda, dışarıdan izlenebilen ve ses yalıtımı olan 24 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Avukat görüşme odalarında kamera olmadığı, odaların mahpus ile avukatın konuşmasının duyulamayacağı ancak görülebileceği şekilde tasarlandığı anlaşılmıştır.

³¹ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre: "(g) Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkân sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir. (Ek cümleler: RG-12/11/2021-31657-CK-4773/28 md.) Çocuk hükümlüler ile sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler hakkında bu bentte düzenlenen telefonla görüşme süresi iki kat olarak uygulanır. Hükümlülere mensubu bulundukları dinin bayramlarında kullanılmak üzere otuz dakika ilave görüşme hakkı verilir. ğ) Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir."

112. Kurumda 3 adet Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası bulunmaktadır. Odalar yalıtımlı olarak tasarlanmış ve kameralar görüşme gerçekleştiren mahpusun arkasına veya yanına bir infaz ve koruma memuru geldiğinde görünecek şekilde konumlandırılmıştır. Odalarda mahpusların kullanımına sunulmuş mikrofon, kulaklık ve hoparlör bulunmaktadır. Ziyaret esnasında SEGBİS görüşmesi gerçekleştiren mahpuslar olduğu görülmüş ve içeride konuşulanların dışarıdan duyulmadığı anlaşılmıştır.

113. Kurumda 6 adet eş görüş odası bulunmaktadır. Eş görüş odalarında 1'er adet çift kişilik yatak, halı, koltuk, masa, sandalye, televizyon, komodin, buzdolabı, tuvalet ve banyo bulunduğu görülmüştür. İncelemeler sırasında, acil durum butonunun bulunduğu ve çalışır durumda olduğu anlaşılmış olup ayrıca oda içerisinde kamera bulunmadığı görülmüştür. İncelenen belgelerden son 1 yıl içerisinde 164 mahpusun eş görüşmesi ödülünden yararlandığı anlaşılmıştır.

114. Koğuş ve odalarda bulunan televizyonlardaki kanal sayısının 40 adet olduğu, kanalların İdare tarafından mahpusların katılımı olmaksızın belirlendiği ve kanallar içerisinde yer alan ücretli spor kanalının ücretinin Kurum tarafından karşılandığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından düzenli olarak film yayınının yapılması talep edilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

115. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere erişimi sağlanmış, mahpuslarla özel görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

116. Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına, insan hakları, işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimler ile hassas gruplarla iletişim eğitimi gibi özel eğitimlerin dâhil edilmesi,³²

117. Yıpranmış ve eski yatakların yenileri ile değiştirilmesi,³³

118. Hasta ve/veya engelli mahpusların yerleştirildiği koğuşların günlük yaşamı kolaylaştıracak şekilde erişilebilir hâle getirilmesi,³⁴

119. Sigara içilmeyen koğuş sayısının imkânlar dâhilinde arttırılması,

120. Yumuşak odalara, mahpusların kendilerine zarar vermek amacıyla kullanamayacağı şekilde tasarlanan ve hijyen için gerekli sıhhi tesisatı da içeren tuvalet yapılması,

121. Yumuşak oda kayıt defterinin bulundurulması ve kullanımı halinde düzenli olarak tutulması,

122. Koğuşların ortak alanlarına ve havalandırma bahçelerine kamera yerleştirilmesi,

123. Acil müdahale çantasında bulunan ilaçların son kullanma tarihinin günlük/haftalık takibinin yapılması, son kullanma tarihi geçen ilaçların imha edilmesi ve çantada çocuklar için de acil müdahale ilaçları bulundurulması,

³² Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK), CPT Standartları (2001)16, para. 26: “İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur. Mahkûmlarla olumlu ilişkiler kurmak, bu mesleğin temel özelliği olarak görülmelidir.”; AİÖK, CPT Standartları, 2’nci Genel Rapor’dan alıntı CPT/Inf (92) 3, para. 59: “Özgürlüğünden mahrum bırakılmış bir kişinin kötü muamele görmesinin engellenmesinde en iyi teminat, hiç şüphesiz, doğru eğitilmiş bir polis veya cezaevi yetkilisidir. Nitelikli görevliler, kötü muameleye başvurmaksızın görevlerini başarı ile yerine getirebilecekler ve gözaltındaki kişiler ve tutuklularla ilgili temel önlemlere saygı göstereceklerdir.”

³³ Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 21: “Her mahpusa, yerel ve ulusal standartlara uygun olan ve verildiği anda temiz bulunan, iyi korunan ve temizliğin sağlanmasına yetecek sıklıkta değiştirilen tek kişilik ve yeterli büyüklükte bir yatak sağlanır.”

³⁴ Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi’nin 9’uncu maddesine göre: “Taraflar Devletler engellilerin bağımsız yaşayabilmelerini ve yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını sağlamak ve engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dâhil olacak şekilde bilgi ve iletişim olanaklarına, hem kırsal hem de kentsel alanlarda halka açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için uygun tedbirleri alacaklardır.” Birleşmiş Milletler, Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 13: “Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engelleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.” ifade etmektedir.

124. Aile hekimi ve dış hekimi muayeneleri esnasında gerekli mahremiyetin sağlanması, görüşme ve muayenelerde infaz ve koruma memurunun hazır bulunması uygulamasının sadece tehlike arz eden mahpuslar için önlem olarak uygulanması,³⁵

125. Psikososyal servis görüşmelerinde mahpusların kendilerini rahatça ifade edebilmeleri ve mahremiyetlerinin sağlanması için gerekli önlemlerin alınması,

126. Annesi yanında kalan çocuklar için oyuncak temininin sağlanması, koğuş dışında da etkinlik yapabilecekleri alanlardan faydalandırılmaları için gerekli çalışmanın yapılması ve imkanlar dâhilinde çocukların aynı ceza infaz kurumunda bulunan diğer ebeveynleri ile daha sık görüştürülmesinin sağlanması,

127. Mahpusların sosyalleşmesi, bilgi ve görgülerinin arttırılması amacıyla düzenlenen eğitim-öğretim kursları ile iş ve meslek kurslarının sayılarının arttırılması ile Türkçe bilmeyen yabancı mahpuslar için Türkçe okuma yazma kursunun açılması,³⁶

128. Açık spor alanının tadilatının gerçekleştirilmesi ve mahpuslar tarafından etkin kullanımı için çalışmalar yürütülmesi,³⁷

129. Kurumdaki televizyon yayınlarının seçiminde mahpusların katılımının sağlanması, televizyonda düzenli olarak film yayını yapılması
hususları tavsiye edilmektedir.

2. Bolu İl Jandarma Komutanlığına (Bolu Cezaevi Jandarma Sevk ve Koruma Tabur Komutanlığı) Yönelik Tavsiye

130. Hastane sevk raporu düzenlenmiş ve muayene olması gereken mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması³⁸

³⁵ Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu, para. 313: “Her alıkonan kişi, gizliliğine saygı gösterilen bir ortamda muayene edilmelidir. Polis ya da diğer kolluk görevlileri hiçbir zaman muayene odasında bulunmamalıdır. Bu usulü güvenceden sadece muayeneyi yapan hekim, alıkonanın sağlık personeline karşı ciddi bir güvenlik riski oluşturduğu yönünde ikna edici bir kanıt olduğunu düşünüyorsa vazgeçebilir. Böyle bir durumda, hekimin talebi üzerine, muayene sırasında polis ya da diğer kolluk görevlileri değil, sağlık kurumunun güvenlik personeli hazır bulunmalıdır. Bu durumda da, güvenlik personeli hazır bulunmalıdır. Bu durumda da, güvenlik personeli görüşülen kişinin işitme mesafesinin dışında (yani yalnız görüş mesafesi içinde) olmalıdır.”

³⁶ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”

³⁷ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”

³⁸ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları), Kural 27: “Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir

hususlu tavsiye edilmektedir.

3. Bolu İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

131. Bolu İzzet Baysal Devlet Hastanesi Köroğlu Ünitesinde uygulanan mahpus hasta kotasının arttırılmasına yönelik çalışmalarda bulunulması,

132. Bolu İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesi bünyesinde yataklı mahkûm koğuşunun oluşturulmasının değerlendirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

4. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

133. Kurumun kapasitesi üzerinde mahpus barındırıyor olmasından dolayı sağlık hizmetlerine erişim ve diğer hususlarda sorunlar yaşadığı göz önüne alınarak kapasite sorununun çözümüne yönelik çalışmalar yapılması³⁹

hususlu tavsiye edilmektedir.

hapishanenin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanımına sahip olur.”

³⁹ AİÖK, 2’nci Genel Rapor, CPT/Inf (92) 3, para. 46: “Aşırı kalabalıklaşma, CPT’nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisdeki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir.”